

Nyhetsbrev från

NAV-industrihistoria och arbetslivsmuseer i Väst

Nummer 4

November 2020

info@navivast.se

En 100-åring ångar på

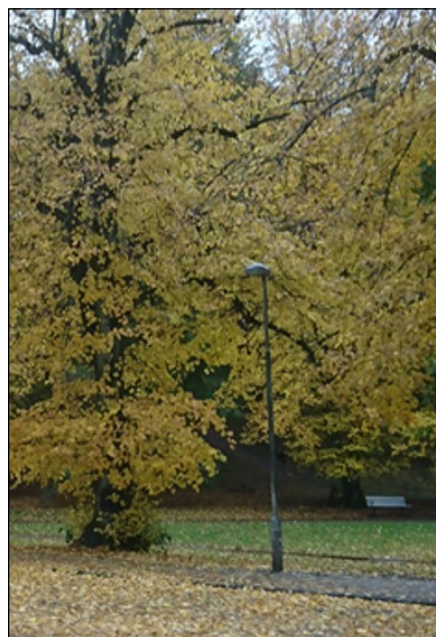
Ordförande har ordet

Dags igen att skriva några rader till er, våra hårt prövade medlemmar. COVID-19 behåller sitt tag om oss, våra liv och publika verksamheter, med en liten chimär lättnad under sommaren, för att återkomma med full kraft nu i höst. Det är lätt att då hänge sig åt antingen självömkan eller att känna irritation över att inte kunna träffas och krama sina nära och kära.

Men det är nu - mitt i eländet - som det är viktigt att ta nya tag, skänka sig själv litet styrka och tänka "glada tankar" som Peter Pan gör för att kunna flyga. Låt oss använda hösten till att åter hämta krafter, planera för nästa säsong och kanske ta tag i någon surdeg.

Inom NAV fortsätter vårt arbete för att stärka er medlemmar och era verksamheter. Läs mer om familjeprogrammet, se bild på vårt nya fina kansli och mycket annat intressant!

Höstliga hälsningar, Lise-Lotte

NAVs Nyhetsbrev nr 4 2020

Första sidan:

FÄRJAN 4 på provtur 10 september 2020 efter en pann-reparation och fyra år vid kaj.

Foto Ragnar Magnander .

Innehåll:

sida

NAVs nyhetsbrev nr 4 2020	2
Ordföranden har ordet	2
Aktuella notiser	3
NAVs årsmöte	4-5
Färjan 4	6-7
Folkets hus, Krokstrand	8
Ordet är fritt - Ett demokratiprojekt	9
Utbildningar & Kurser	10-12

Redaktion:

Karin Askberger	070-367 79 02	karin.askberger@navivast.se
Einar Brodin	070-530 77 79	einar.brodin@navivast.se
Ola Nilsson	070-256 14 74	ola.nilsson@navivast.se
Elin Sörensson	070-515 77 72	elin.sorensson@innovatum.se

Nästa nyhetsbrev utkommer i februari 2021.

(Presstopp 2021-01-31)

Vi i redaktionen vet att alla medlemmar och museer har massor av intressant och underhållande material i sina gömmor. Vi är tacksamma för alla synpunkter, idéer, och inte minst alla bidrag, texter och bilder till nyhetsbrevet.

info@navivast.se

Besök oss på facebook;

www.facebook.com/industriocharbetsliv.se

NAV - industrihistoria och arbetslivsmuseer i Väst

Box 82, S- 532 21 Skara

Tel: 072- 246 92 32

www.facebook.com/industriocharbetsliv.se

Org.nr. 802461- 1413

Bankgiro: 780 - 7365

E- post: info@navivast.se

Hemsida: www.navivast.se

Aktuella notiser

NAVs nya kansli

Som framgick av vårt förra Nyhetsbrev har vårt kansli flyttat till Skara. Kansliet sköts liksom tidigare av Eva Mann och är gemensamt med Västergötlands Hembygdsförbund.

Kontorsplatsen för Eva finns i Västergötlands Museum i den tidigare receptionen alldeles innanför den gamla huvudentrén.

Om ni vill besöka vårt kansli är det viktigt att ni kontaktar Eva i förväg då entrén alltid är låst.

Telefonnummer och e-post till kansliet är oförändrade, 072-246 92 32 respektive info@navivast.se

Postadressen är Box 82, 532 21 Skara

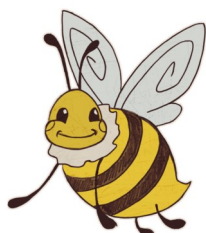
Besöksadress, Stadsträdgården, Skara

Eva Mann i sitt nya kontor. Foto: Jan-Olof Berglund

EINAR BRODIN

Museiresan 2021

Museiresan fortsätter med familjeaktiviteter på arbetslivsmuseer!

Nu söker vi efter nya besöksmål som vill delta i projektet och få hjälp att ta fram en barnaktivitet. Tillsammans skickar vi familjerna på olika uppdrag och äventyr, med utgång i den befintliga verksamheten.

Tidigare har barnfamiljerna bland annat kunnat snickra kähästar på Vänermuseet, plocka grönsaker på Åsle Tå och gå en "sinnesvandring" på Göteborgs Remfabrik där barnen fått lukta, klämma och känna sig fram genom olika uppdrag.

Tillsammans med Vuxenskolan tar vi fram en aktivitet utifrån er verksamhet och hjälper er att hitta det som kan locka barn. Ni kommer även att få gå Turistrådets Vårdskapsutbildning och kommer att vara en del i vår marknadsföring av projektet. För att få vara med måste ni ha regelbundna öppettider under sommaren och kunna erbjuda aktiviteten när det kommer barnfamiljer.

Kontakta elin.sorensson@innovatum.se för mer information.

Nyhetsbrevet i ny form!

Allt fler använder idag sociala medier för att nå ut med sin information vilket gör att även vi nu erbjuder NAVs Nyhetsbrev via e-post som då kan läsas i både dator och mobil.

Länkade knappar och texter är sådant som även finns i Pdf-version, eller via externa sidor.

Önskas det en utskrift av Nyhetsbrevet likt tidigare, kan en Pdf skrivas ut, eller hämtas via Hemsidan senare.

Sprid gärna NAVs Nyhetsbrev till era medlemmar och vänner så att fler kan få ta del av information och artiklar med att t.ex. vidarebefordra detta mail.

Ett nyhetsbrev med berättelser, information och annat läsvärt, behöver delaktiga medlemmar. Berätta om sånt som rör ert arbetslivsmuseum, er verksamhet, hembygd, eller om speciella händelser.

Välkomna att skicka in era bidrag till Redaktionen!
info@navivast.se

Önskar du ett exemplar av NAVs Nyhetsbrev?

Anmäl ert intresse på Hemsidan:
www.navivast.se/nyhetsbrev/

NAVs årsmöte 2020

i samarbete med Munkedals Jernväg

NAVs årsmöte

Lördagen den 29 augusti kunde vi äntligen fysiskt genomföra vårt försenade årsmöte i samarbete med Munkedals Jernväg.

Klockan 10 startade vi dagen med en kortare tågresa från Åtorps station med destination Munkedals Jernvägsmuseum.

Väl framme, utan försening, fick vi en visning av museet med bland annat många foton om järnvägens historia i dåtid och nutid. Besöket inkluderade även en efterlängtd fika, särskilt för de som var långväga.

Vi förflyttade oss sedan till närbelägna Folkets Hus i Munkedal för resten av dagens övningar som inleddes med en god lunch.

Efter lunchen berättade Sverker Balksten från Munkedals Hembygdsförening om Munkedals historia under rubriken *"Från munk till finpapper"*. Åhörarnas intresse var stort.

Sverker Balksten "Från munk till finpapper".

Föredraget följdes av aktuell information från NAV om pågående projekt mm. Bland annat "Museiresan" som kommer att fortsätta nästa år med fler deltagande besöksmål.

Årsmötesförhandlingarna inleddes efter en kort paus. Ordföranden i föreningen Munkedals Jernväg, Thomas Lange, tog över ordförande-klubban och ledde förhandlingarna på ett förtjänstfullt sätt.

Avgående styrelseledamöter avtackades med blommor.

Dagen avslutades med kaffe och en god "sötsak".

Totalt deltog 25-30 personer under dagen.

NAV tackar Museiföreningen Munkedals Jernväg för en mycket fin insats under dagen.

Text o Foto: Einar Brodin

Efter konstituerande möte har NAVs styrelse följande sammansättning.

Två suppleantplatser är vakanta.

Ytterligare information om arbetsgrupper mm inom styrelsen finns på vår hemsida.

NAVs Styrelse för 2020/2021

<i>Ordförande:</i>	Lise-Lotte Kolmberger
<i>Vice ordförande:</i>	Henrik Olsson
<i>Sekreterare:</i>	Ingvar Kronhamn
<i>Kassör:</i>	Einar Brodin
<i>Ledamot:</i>	Loic Manchec
<i>Ledamot:</i>	Ola Nilsson
<i>Ledamot:</i>	Karin Askberger
<i>Ledamot:</i>	Christer Blomqvist
<i>Ledamot:</i>	Åke Paulsson
<i>Suppleant:</i>	Cheyenne Röckner
<i>Suppleant:</i>	Börje Gustavsson

Färjan 4 – 100 år och åter under ånga

FÄRJAN 4 på Göta älv utanför Fiskhamnen med Sjöfartsmuseet Akvariet i bakgrunden.

Foto Gunnar Söderberg

FÄRJAN 4

är den sista ångfärjan i Göteborgs hamn. Efter 50 års tjänst togs färjan ur trafik 1970 och överlämnades då till Göteborgs Sjöfartsmuseum. Därefter övertogs drift och underhåll av färjan av Sällskapet Ångbåten för att bevara den i trafikdugligt skick.

Sällskapet Ångbåten är en ideell förening som bildades 1965 för att bevara ångaren BOHUSLÄN, västkustens sista kustångare. Sällskapet Ångbåten är med sina två ångare medlem i NAV.

FÄRJAN 4 byggdes 1920 vid Motala Verkstad för Göteborgs Hamnstyrelse som 1915 övertog ansvaret för lokaltrafiken i Göteborgs hamn.

På sex linjer transporterades folk men även fordon över Göta älv till varven och hamnarna på Hisingen. Färjan trafikerade linjen mellan Residensbron och Götaverken (T-kanalen) fyra gånger i timmen mellan kl. 06 och 24.

Maskinisten Bert Johansson skyfflar in kol i ångpannan

Foto: Gunnar Söderberg

FÄRJAN 4 är 20,5 meter lång och kunde föra 198 passagerare med tre mans besättning, skeppare, maskinist och däcksmän.

Färjan har en ångpanna och en tvåcylindrig ångmaskin på 70 hästkrafter. Den har en genomgående propelleraxel, propellrar och roder verkar alla samtidigt. FÄRJAN 4 är fortfarande koleldad.

FÄRJAN 4 är så gott som oförändrad genom åren och k-märkt 2003 av Statens maritima museer.

Sitt utseende till trots har färjan både för och akter. Hamnens alla färjor gick alltid med fören mot Hisingen.

FÄRJAN 4 i Residensbrons färjeläge 1968.
Foto Gunnar Söderberg

Systerfärjan FÄRJAN 3 i is vid Sannegårdshamnen vintern 1964.

Foto Ingvar Kronhamn

Foto Ingvar Kronhamn

Förutom perioder när färjan renoverats har den sysselsatts på historiska hamnturer och i beställningstrafik i Göteborgs hamn. Färjan får föra 100 passagerare.

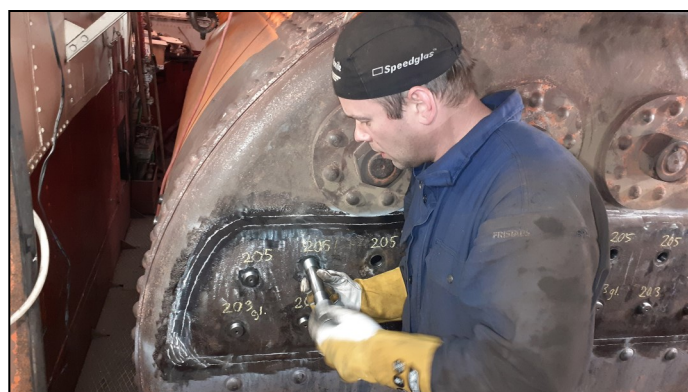
Hösten 2016 inträffade ett pannhaveri med läckage i flamugnen, den "låda" där rökgaserna samlas innan de leds in i tuberna och vidare upp i skorstenen. Det visade sig vara svårt att reparera och alternativet förefölls vara en nytillverkad ångpanna.

Efter flera år visade det sig så att en reparation trots allt var möjlig tack vare bidrag från Riksantikvarieämbetet, Statens maritima och transporthistoriska museer, Gustav VI Adolfs fond för svensk kultur samt enskilda vänner till FÄRJAN 4.

VEÅ AB i Sävsjö genomförde reparationen under våren 2020.

Efter kompletterande återställningsarbeten i egen regi kunde pannan och färjan certifieras för trafik lagom till 100-årsjubileet den 10 oktober 2020.

INGVAR KRONHAMN

Jonas Forsén från VEÅ AB monterar nya gängade stagbultar i ångpannans bakgavel 21 april 2020.

Foto Åke Karlsson

Folkets hus i Krokstrand

Krokstrands Folketshusförening - Ny medlem i NAV

Krokstrands Folkets hus anses vara Bohusläns äldsta Folkets hus. Byggnaden invigdes 1902 då Krokstrand var en stenmetro-pol som sjöd av stenhuggarliv och bryggorna dignade av huggen sten på väg ut till Europas framtida infrastruktur.

Syftet med huset var att erbjuda en lokal där yttrandefrihet råder. Syftet är detsamma än i dag.

Tag en tur till Krokstrand vid Strömstads ostligaste kust. Här speglar sig den så kallade "stenhuvudstaden" i Idefjordens mörka vatten med Norge på andra sidan

För mer information besök gärna deras hemsida
www.krokstrandsfolketshus.se/

Foto: Karin Askberger

Ordet är fritt – ett demokratiprojekt

I vårt Folkets hus i Krokstrand har kampen för det fria ordet varit den bärande idén allt sedan invigningen 1902. Huset restes för att försvara rätten att fritt få uttrycka sin mening utan att bli svartlistad.

Det som är unikt är att huset finns kvar och har samma ändamål än i dag. Fast i stället för med agitation, uttrycker vi oss genom kulturens olika medel. Lägga handen på en vägg och du får kontakt med den svenska demokratin.

Nästa år är det hundra år sedan kvinnor fick rätt att rösta i Sverige vilket även vårt Folkets hus bör fira - en av våra hyresgäster under 1910-talet var nämligen Krokstrands Kvinnliga rösträttsförening.

Ordet är fritt syftar till att aktualisera demokratin grund-element. Med inspiration från det standar som stenhuggarnas fackförening lät tillverka vill vi fortsätta samtalet. Vilka gemensamma mål vill vi ställa upp i dag? Hur skulle samhället se ut om alla bara har individuella standar, inte gemensamma? *Ordet är fritt* vill stimulera delaktighet och det fria ordet i eftertänksamhetens takt. Hur då?

Vi har sökt pengar för projektet hos Västra Götaland och vi samarbetar med bland andra Strömstads kommun, Krokfest, Lahälla Knottfabrik, ABF och Winter Word Festival 2021 som har temat kvinnlig rösträtt.

Kulturutskottet, Folkets hus i Krokstrand:

Mikela Hero, Maria Sjöström,
Anders Jernelius, Karin Askberger

Projektid januari-april 2021.

Vi utgår från standaret som vi låter printa till full skala på tyg - 1,40 m brett och 2,10 m högt - och hänger upp det i Folkets hus.

1. Demokrativerkstad. Tio lördagar kl 14-16, januari till april 2021, i Folkets hus. Öppet för samhällets invånare. Vi broderar och snidar medan vi pratar om demokrati. Vackra material.

Kanske blir det ett nytt standar. Kanske blir det helt nya sorters ytor med demokratibudskap.

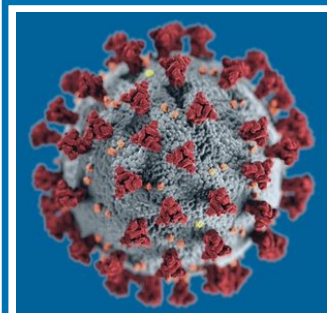
Handledning med Maria Sjöström/texterska m m, Mikela Hero/idéhistoriker och Maria Rudolfsson/brodös. Soppa.

2. En temadag för Skee skolas mellanstadiebarn: Expedition i stenhuggarsamhället. Formulera och enas om ett mål för klassen. Skapa banderoller eller standar med dito. Tofsar och snoddar. Snida ordförandeklubba. Lära sig svinga den!

3. Dokumentera med film och foto.

4. Dra slutsatser inför ev. fortsättning.

Utbildningar och Kurser

Fysiska utbildningar flyttas till våren 2021

På grund av rådande situation och rekommendationer kommer alla fysiska utbildningar inom Prismasamverkan att skjutas på framtiden.

Vår förhoppning är att vi kan genomföra dem till våren istället.

På grund av rådande restriktioner från Folkhälsomyndigheten har vi valt att skjuta fram utbildningen i WordPress. Vi hoppas att kunna genomföra "Gör en enkel hemsida" med första träffen den 10:e december, som vi redan har bokat lokal för, och ta den andra träffen efter årsskiftet. Vi avvaktar med att boka ett datum för den andra träffen så får vi hitta ett tillfälle när alla kan senare.

Vi kommer att höra av oss med uppdateringar om läget.

Anmäl ert intresse!

Gör en enkel hemsida

Innovatum Trollhättan

Välkomna till en utbildning i två delar där ni får möjlighet att skapa och arbeta med en hemsida till ert besöksmål. Kursen riktar sig bland annat till föreningar som behöver skapa eller göra om en hemsida.

Vid två tillfällen går vi igenom hur ni gör er egen hemsida. Vi går igenom allt från grunden och du får lära dig de viktigaste verktygen för att skapa och hantera din hemsida. Vi kommer under kursens gång att arbeta praktiskt och målet är att ni vid kursens slut ska ha en egen hemsida som ni själva kan sköta.

Vid det första tillfället går vi igenom grunderna i att skapa en hemsida. Under det andra tillfället lär vi oss att sköta om och uppdatera innehåll.

Du behöver inga förkunskaper för att delta i utbildningen men det är en fördel om du har texter och bilder som du kan använda. *Du behöver ha med dig en egen dator.*

Vi erbjuder även, till självkostnadspris, en uppdatering av befintlig hemsida till Word Press.
(ca 500–1500.- beroende på hemsida)

Datum: 10 december och ?

Tid: kl. 10.00 - 15.00

Plats: Innovatum, Trollhättan

Kursledare: Johan Lundberg, Studio 1583

Arrangör: Prisma Västra Götaland

Anmälan: <https://forms.gle/mqt81q2bLUngSDyF6>

En dag om "tidsresor"

De sedan tidigare planerade dagarna är åter framskjutna.

Vi hoppas detta ska bli av till våren 2021 istället

– mer information kommer!

Värds kapsutbildning

Turistrådet Västsverige har tagit fram en digital värds kapsutbildning som vänder sig till dig som arbetar inom den västsvenska besöksnäringen. Syftet med den är att hjälpa alla som är verksamma inom besöksnäringen att med hjälp av fakta, filmer, övningar och självreflektion vässa det egna värds kape t ytterligare.

Anmäl din organisation till den kostnadsfria utbildningen och låt alla anställda och volontärer gå den.

Anmäl dig/föreningen till elin.sorensson@innovatum.se

Länk till Turistrådet <https://www.vastsverige.com/turistradet-vastsverige/artiklar/vardskap-vastsverige/>

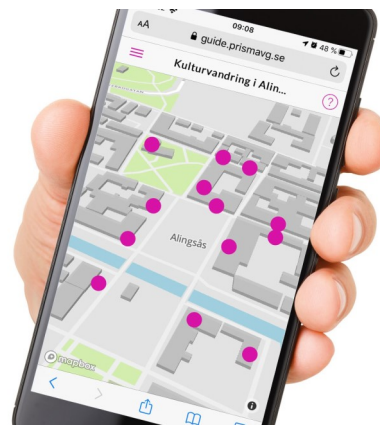
Prismas mobilguide

17 november kl. 10-11

Vi presenterar vad mobilguiden är och hur du kan använda den på just ditt besöksmål.

Vi samtalar om de olika besöksmålen möjligheter och ger tips och idéer för att kunna skapa en egen guide.

Länk till anmälan: https://docs.google.com/forms/d/1CUeNHt7XHaZDzPp7enuV-SoqSSy_KsCrT2kMWfFJGeI/edit

Så fungerar Prismavg.se

3 december kl. 10-11

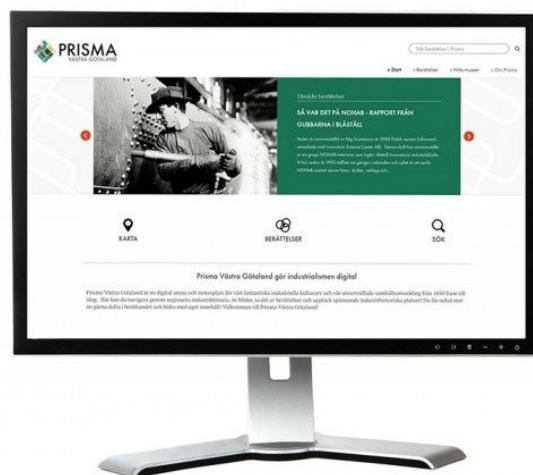
Prismavg.se är en samlingsplats för berättelser om industrisamhället och dess utveckling.

Vi visar hemsidan och pratar om vad ni kan bidra med i form av berättelser från ert besöksmål och visar konkreta tips.

Prismavg.se är en marknadsföringskanal men även ett verktyg ni kan använda er av i er verksamhet.

Länk till anmälan:

https://docs.google.com/forms/d/1CUeNHt7XHaZDzPp7enuV-SoqSSy_KsCrT2kMWfFJGeI/edit

Inom samverkan erbjuds en rad utbildningar till NAVs medlemmar kostnadsfritt.

Utbildningar och kurser kommer att erbjudas även kommande säsong 2021 vilka då kommer synas på bland annat NAVs Hemsida och Facebook.

Läs programmet och anmäl dig och din förening, eller kontakta oss för individuell rådgivning.

MUSEIRESAN

Samla stämplat - få en present!

Följ arbetsbiet på sin resa till olika museer i Västra Götaland.

Idag kan du vara ett flygbi som samlar upplevelser. Då får du en stämpel i passet.

Hämta ditt pass och få en stämpel på dessa arbetslivsmuseer:

Rydals museum

Vadsbo Museum i Mariestad

Marjörman

gamlösa kulturcenter

Göteborgs Remfabrik

Veterinärnuset i Skara

Qvarnstenagryvan

galärnuset

Åsle T5 Upplevelsemuseum

INNOVATUM
KULTURARV

Studieförbundet
Vuxenskolan